

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί του Εφημεριακού Κλήρου της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου Νόμος του 2019»**

**Παρόντες:**

Άγγελος Βότσης, πρόεδρος	Αντρέας Καυκαλιάς
Μαρίνος Μουσιούπτας	Μαρίνος Σιζόπουλος
Μάριος Μαυρίδης	Μιχάλης Γιωργάλλας
Ονούφριος Κουλλά	Γιώργος Περδίκης
Στέφανος Στεφάνου	Άννα Θεολόγου
Άριστος Δαμιανού	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ της 3<sup>ης</sup> Ιουνίου και της 7<sup>ης</sup> Οκτωβρίου 2019. Στο πλαίσιο της συζήτησης κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο Υπουργός Οικονομικών, η Γενική Λογίστρια, ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας του ίδιου υπουργείου, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, καθώς και ο διευθυντής του Κεντρικού Εκκλησιαστικού Ταμείου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η θέσπιση νομοθεσίας, ώστε να ρυθμιστεί το θέμα της επιχορήγησης της μισθοδοσίας του εφημεριακού κλήρου της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου από το κράτος.

Ειδικότερα, με το νομοσχέδιο προτείνεται η επικαιροποίηση της συμφωνίας που έγινε τον Φεβρουάριο του 1971 μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Εκκλησίας της Κύπρου με βάση την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 10.270, ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 1971, η οποία προνοεί για την επιχορήγηση από τη Δημοκρατία μέρους της μισθοδοσίας του εφημεριακού κλήρου της Ελληνικής Ορθόδοξης

Εκκλησίας της Κύπρου έναντι της παραχώρησης προς τη Δημοκρατία αγροτικής κτημοσύνης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, η οποία ανέρχεται στα 15 000 περίπου στρέμματα.

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, κατόπιν διαβούλευσης μεταξύ της εκτελεστικής εξουσίας και της Εκκλησίας της Κύπρου συμφωνήθηκε από κοινού η επικαιροποίηση της βάσης παραχώρησης της κρατικής αρωγής, ώστε να καθοριστεί ο αριθμός των κληρικών που επιδοτούνται με μηνιαίο ποσό ύψους €681,86 ως ακολούθως:

1. Επτακόσιοι εξήντα (760) ιερείς από την έναρξη της ισχύος του προτεινόμενου νόμου μέχρι την 31<sup>η</sup> Δεκεμβρίου 2020.
2. Οκτακόσιοι (800) ιερείς από την 1<sup>η</sup> Ιανουαρίου 2021 μέχρι την 31<sup>η</sup> Δεκεμβρίου 2023.
3. Οκτακόσιοι πενήντα (850) ιερείς από την 1<sup>η</sup> Ιανουαρίου 2024 μέχρι την 31<sup>η</sup> Δεκεμβρίου 2025.
4. Από την 1<sup>η</sup> Ιανουαρίου 2026 και εντεύθεν ο αριθμός των οκτακοσίων πενήντα δικαιούχων κρατικής αρωγής θα αυξάνεται κατά ποσοστό ύψους 0,5% κάθε έτος.

Περαιτέρω, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις τροποποιείται η διαδικασία καταβολής της κρατικής αρωγής, ώστε, αντί το ποσό να εμβάζεται στον προσωπικό λογαριασμό κάθε ιερέα, να διενεργείται μία πληρωμή στον Φορέα Μισθοδοσίας του Εφημεριακού Κλήρου του Κεντρικού Εκκλησιαστικού Ταμείου της Ιεράς Συνόδου της Αγιοτάτης Εκκλησίας της Κύπρου για το σύνολο των επιδοτούμενων ιερέων και η Εκκλησία της Κύπρου να αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου τη μισθοδοσία στη βάση δικών της εσωτερικών διαδικασιών.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του θέματος ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ότι με το νομοσχέδιο επικαιροποιείται η συμφωνία που υπογράφηκε το 1971 μεταξύ της εκτελεστικής εξουσίας και της Εκκλησίας της Κύπρου και υλοποιείται μια πολιτική κρατικής επιδότησης μέρους του μισθού των ιερέων με αντάλλαγμα την παραχώρηση εκκλησιαστικής γης στη Δημοκρατία. Σύμφωνα με τον ίδιο, η εκτελεστική εξουσία θεωρεί ότι

η συγκεκριμένη πολιτική επιδότησης πρέπει να συνεχιστεί, σημειώνοντας παράλληλα ότι η κρατική αρωγή παραχωρείται προς τους ιερείς από το έτος 1971 και εντεύθεν, ενώ για τον σκοπό αυτό περιλαμβάνεται κάθε χρόνο σχετικό κονδύλι στον κρατικό προϋπολογισμό.

Περαιτέρω, όπως ο ίδιος αξιωματούχος ανέφερε, η παραχώρηση κρατικής αρωγής προς την Εκκλησία της Κύπρου κρίνεται απαραίτητο να θεσμοθετηθεί, καθότι πρόκειται για επιδότηση που παραχωρείται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Επιπροσθέτως, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επιτυγχάνεται η άρση κάποιων αναχρονιστικών προνοιών της συμφωνίας, καθορίζεται όριο στον αριθμό των επιδοτούμενων κληρικών και διαφοροποιείται ο τρόπος καταβολής της επιδότησης, ώστε να μη δημιουργείται η εντύπωση της σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου μεταξύ κράτους και Εκκλησίας της Κύπρου.

Τέλος, όπως ο ίδιος δήλωσε, έχει αρχίσει με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου η διαδικασία μεταβίβασης προς τη Δημοκρατία της εκκλησιαστικής γης που βρίσκεται στις ελεύθερες περιοχές και αυτή αναμένεται να ολοκληρωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Η Γενική Λογίστρια ανέφερε ότι με το νομοσχέδιο διευθετείται οριστικά και αμετάκλητα ένα χρονίζον από το 1971 ζήτημα, που αφορά στη μεταβίβαση στο κράτος 15 000 περίπου στρεμμάτων εκκλησιαστικής γης, με αντάλλαγμα την επιχορήγηση μέρους του μισθού των κληρικών.

Όπως η ίδια αξιωματούχος σημείωσε, με βάση το ισχύον καθεστώς, ποσό ύψους €681,86 καταβάλλεται μηνιαίως στους ιερείς ως επιδότηση και αντιστοιχεί στο ήμισυ των απολαβών της αρχικής βαθμίδας της μισθοδοτικής κλίμακας Α5, η δε Εκκλησία της Κύπρου συμπληρώνει τον μισθό κάθε ιερέα βάσει δικών της κριτηρίων και διαδικασιών, ενώ με το νομοσχέδιο συγκεκριμενοποιείται ο αριθμός των επιδοτούμενων ιερέων και καθορίζεται ο τρόπος καταβολής της μισθοδοσίας τους. Οι επιδοτούμενοι ιερείς κατά τον

Ιανουάριο του 2019 έφταναν τους 722, ενώ το κόστος επιδότησης για ολόκληρο το 2018 ανήλθε σε €6,3 εκατομ., περιλαμβανομένης της 13<sup>ης</sup> επιδότησης.

Σε σχέση με την παραχωρούμενη από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου γη προς τη Δημοκρατία, η ίδια αρμόδιος δήλωσε ότι ποσοστό περίπου 73% αυτής βρίσκεται στις κατεχόμενες περιοχές και είναι αξίας περίπου €125 εκατομ. στη βάση της αγοραίας αξίας σε τιμές 2009 για σκοπούς του Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, ενώ η αξία της γης στις ελεύθερες περιοχές σε τιμές 2010 ανέρχεται στα €81 εκατομ. περίπου.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας του Υπουργείου Εσωτερικών δήλωσε ότι τα τεμάχια τα οποία θα μεταβιβαστούν στο κράτος καθορίζονται σαφώς στη συμφωνία του 1971 και σημείωσε ότι έχει προχωρήσει η διαδικασία μεταβίβασης της εκκλησιαστικής γης προς τη Δημοκρατία και ότι στην πλειοψηφία τους τα τεμάχια που βρίσκονται στις ελεύθερες περιοχές έχουν ήδη μεταβιβαστεί. Σημειώνεται ότι το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας κατέθεσε σχετική επιστολή ημερομηνίας 13 Σεπτεμβρίου 2019, με την οποία ενημερώνει την επιτροπή για την αξία των τεμαχίων που έχουν μεταβιβαστεί στη Δημοκρατία ανά επαρχία.

Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ανέφερε ότι με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν τίθεται θέμα κρατικής ενίσχυσης, καθότι πρόκειται για επιδότηση του θρησκευτικού έργου της Εκκλησίας της Κύπρου.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ανέφερε ότι το νομοσχέδιο έτυχε του απαραίτητου νομοτεχνικού ελέγχου, χωρίς να διαπιστωθεί οποιοδήποτε πρόβλημα ως προς τη συνταγματικότητά του. Για τον σκοπό αυτό η Νομική Υπηρεσία απέστειλε σχετική επιστολή, ημερομηνίας 11 Σεπτεμβρίου 2019.

Ο εκπρόσωπος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου εξέφρασε τη συμφωνία του ως προς τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και δήλωσε ότι με την επικαιροποίηση της συμφωνίας και τις πρόνοιες του νομοσχεδίου πληρώνονται τα κενά

που υπήρχαν στην αρχική συμφωνία που έγινε μεταξύ του κράτους και της Εκκλησίας της Κύπρου κατά το 1971 και ταυτόχρονα διαμφισβητούμενα θέματα διευθετούνται οριστικά.

Στο στάδιο της εξέτασης του νομοσχεδίου μέλη της επιτροπής υπέβαλαν σωρεία ερωτημάτων και ζήτησαν την κατάθεση αναλυτικών στοιχείων για επιμέρους ζητήματα, τα οποία αφορούν μεταξύ άλλων στην ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης του ζητήματος, στην κατ' έτος πραγματοποιηθείσα δαπάνη και στον αριθμό των κληρικών που εργοδοτούνται από την Εκκλησία της Κύπρου από την υπογραφή της συμφωνίας και εντεύθεν, στην πρακτική που ακολουθούν άλλα κράτη μέλη σε σχέση με τη μισθοδοσία του κλήρου, στο κατά πόσο η συμφωνία που υπογράφηκε το 1971 είναι οικονομικά συμφέρουσα για το κράτος, στην ανάγκη συνέχισης της κρατικής αρωγής προς τον εκκλησιαστικό κλήρο, στη νομική βάση μεταφοράς της εκκλησιαστικής γης προς το κράτος, καθώς και στα κριτήρια και τη διαδικασία επιδότησης άλλων θρησκευτικών ομάδων.

Σημειώνεται ότι στη βάση των πιο πάνω ερωτημάτων και στο αίτημα για κατάθεση πρόσθετων στοιχείων κατατέθηκε σειρά υπομνημάτων και επιστολών από το Υπουργείο Οικονομικών, το Γενικό Λογιστήριο, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, την αντιπροσωπία της Βουλής των Αντιπροσώπων στο Ευρωκοινοβούλιο, καθώς και το ελεγκτικό τμήμα της Εκκλησίας της Κύπρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

29 Οκτωβρίου 2019

Αρ. Φακ.: 23.01.060.115-2019

AK/NA